

4. Лебедева А. Особливості процесуального статусу понятого у кримінальному провадженні. Підприємництва, господарство і право. – Вип. 5, 2019. – С. 275 – 279.

Каркоцький Іван Олексійович,
директор Запорізького науково-дослідного, експертно-криміналістичного центру МВС України

ДОПИТ ЕКСПЕРТА ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ТА ПОВНОТИ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В діяльності з розслідування кримінальних правопорушень призначення та проведення судової експертизи за своїм значенням визнається основною процесуальною формою використання спеціальних знань, оскільки надає найбільших можливостей в застосуванні науково-технічних досягнень для вирішення завдань кримінального судочинства [1, с.415].

Відповідно до ст.10 Закону України «Про судову експертизу», судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань. Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності. До проведення судових експертиз, крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності [2].

Результатом проведеної експертизи є складання підсумкового документа – висновку експерта. Згідно ч. 2 ст. 84 Кримінального процесуального кодексу України (далі по тексту – КПК), висновки експертів відносяться до числа самостійних процесуальних доказів [3].

Кожний висновок експерта є результатом використання спеціальних знань для вирішення конкретних обставин того чи іншого кримінального провадження. У суду і учасників процесу, які не володіють такими спеціальними знаннями, цілком природньо, можуть виникнути питання, що потребують додаткової аргументації експерта.

Допит експерта в суді обмежується предметом проведеної ним судової експертизи, процесуальний порядок його проведення регламентовано ст. 356 КПК.

Взагалі, допит – це процесуальна дія, яка являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, котрі беруть у ньому участь, спрямований на одержання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для встановлення істини у справі [4, с.187].

Метою допиту експерта є роз'яснення суті спеціальних термінів чи окремих формувань, що вживаються в його висновку; суті методик і обґрунтування їх надійності. Крім того, в процесі допиту можуть з'ясуватися: причини розходження між обсягом поставлених питань і відповідями експерта чи між дослідницькою частиною висновку і самими висновками; повнота використання матеріалів досудового слідства тощо [5, с.207].

Серед принципів судово-експертної діяльності є об'єктивність і повнота дослідження. І допит експерта в суді як раз і виступає структурним елементом процесуального механізму забезпечення реалізації вказаних принципів. В зв'язку з цим експерту можуть бути задані питання щодо того, чи всі вихідні дані були використані і враховані експертом, а якщо не всі, то чому. Експерт повинен пояснити, з якої причини він не врахував ті чи інші обставини, чи є вони суттєвими для його висновку або вони не мали значення для прийняття ним рішення.

Не викликає сумнівів, що професійно проведений допит експерта в суді може значно розширити можливості встановлення складних обставин справи і дозволяє винести об'єктивний і справедливий вердикт.

Список використаних джерел

1. Криміналістика [текст] : підручник. / В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.
2. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Голос України. – 2012. – № 90-91.
4. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Х.: Право, 2008. – 464 с.
5. Грошевий Ю. М. Докази і доказування у кримінальному процесі : наук.-практ. посіб. / Ю. М. Грошевий, С. М. Стахівський. – К. : КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2006. – 272 с. (Серія: Процесуальні науки).